TİCARETLE BAĞLANTILI FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI ANLAŞMASI (AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS) (TRIPS Agreement 1994)

Üyeler,

Uluslararası ticaretteki engel ve çarpıklıkların azaltılmasını, düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyet haklarının etkili ve yeterli bir şekilde korunmasını geliştirme gereksinmesinin dikkate alınmasını ve düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyet haklarının meşru ticarete engel oluşturmaması için gerekli önlem ve yöntemlerin saptanmasını arzu ederek,

Bu amaçla aşağıdakilerle ilgili yeni kural ve disiplinlere duyulan ihtiyacı kabul ederek:

(a) GATT 1994 ve ilgili uluslararası fikir mülkiyeti anlaşmaları ya da sözleşmelerinin uygulanabilirliği,

(b) Düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyet haklarının ticarete ilişkin kapsamı, kullanımı ve uygunluğu hakkında yeterli standartlar ve ilkeler,

(c) Ulusal hukuk sistemlerindeki farklılıklar dikkate alınarak ticari nitelik taşıyan düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyet haklarının uygulanması için etkili ve yeterli bir hüküm,

(d) Hükümetler arasındaki anlaşmazlıkların önlenmesi ve çözümlenmesi için çok taraflı etkili ve hızlı yöntemlere ilişkin bir hüküm ve

(e) Görüşmelerin sonuçlanmasına tam katılımı sağlayacak geçiş düzenlemeleri,

Uluslararası sahte mal ticareti ile ilgili çok taraflı ilkeler, kurallar ve düzenlemelere gereksinme duyarak,

Düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyet haklarının özel haklar olduğunu kabul ederek,

Düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyetin korunması için öngörülen ulusal sistemlerin gelişim gerekleri ve teknolojik amaçları içeren kamusal siyaset hedeflerini göz önünde bulundurarak,

Az gelişmiş üye ülkelerin sağlam ve sağlıklı bir teknolojik temel oluşturmaları için, iç hukukları ve düzenlemelerinde azami esnekliğin sağlanmasındaki özel gereksinmelerini dikkate alarak,

Çok taraflı yöntemler ile ticari nitelik taşıyan düşünce ürünleri mülkiyeti konuları üzerindeki anlaşmazlıkların çözümlenmesi için gerginliklerin güçlü bir kararlılıkla azaltılmasının önemini vurgulayarak,

Dünya Ticaret örgütü (WTO) ile Dünya Fikir Mülkiyeti Örgütü (Bu Anlaşmada WIPO olarak söz edilecektir) arasında ve ilgili diğer uluslararası kuruluşlar ile karşılıklı destekleyici bir ilişki kurulmasını arzu ederek,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

KISIM 1

GENEL HÜKÜMLER VE TEMEL İLKELER

Madde 1

Yükümlülüklerin Niteliği ve Kapsamı

(1) Bu Anlaşmanın hükümleri üyeler tarafından uygulanır. Üyeler, zorunlu olmamakla birlikte, bu Anlaşma hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, yasaları ile Anlaşma ile istenilen korumadan daha geniş bir koruma öngörebilirler. Üyeler, bu Anlaşma hükümlerinin uygun uygulama yöntemini, kendi hukuk sistemleri ve uygulaması içinde kararlaştırmak özgürlüğüne sahiptir.

(2) Bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda "Fikri Mülkiyet" terimi, II'nci Kısımın, 1 ila 7'nci bölümlerinin konusunu oluşturan tüm fikri mülkiyet kategorilerini ifade eder.

(3) Üyeler, bu Anlaşmada öngörülen esasları, diğer üyelerin vatandaşları hakkında uygulayacaklardır. İlgili Fikir Mülkiyeti hakkına ilişkin olarak, diğer ülkelerin vatandaşları, Paris Sözleşmesi (1967), Bern Sözleşmesi (1971), Roma Sözleşmesi ve Entegre Devrelere ilişkin Fikir Mülkiyeti Andlaşması ile öngörülen koruma ehliyeti kriterlerine uygun bulunan ve bu sözleşmelere üye olan bütün Dünya Ticaret Örgütü (WTO) üyesi vatandaşları gerçek ya da tüzel kişiler olarak anlaşılacaktır.) Roma Sözleşmesi'nin 6 nci maddesinin 2 nci paragrafı ya da 5 nci maddesinin 3 ncü paragrafında öngörülen olanaklardan yararlanan her üye, bu hükümlerde belirtilen bildiriyi, Düşünce Ürünleri Üzerindeki Mülkiyet Haklarının Ticari Nitelikleri Konseyi'ne (TRIPS Konseyi) ne tevdi edeceklerdir.

Madde2

Fikir Mülkiyeti Sözleşmeleri

(1) Bu Anlaşmanın II, III ve IV ncü Bölümleri ile ilgili olarak, üyeler, Paris Sözleşmesinin (I967) 1 ila 12 nci maddeleri ile 19 ncu maddesine uyacaklardır.

(2) Bu Anlaşmanın (l) ila (IV) ncü bölümlerindeki hiç bir hüküm, üyelerin, Paris Sözleşmesi, Bern Sözleşmesi, Roma Sözleşmesi ve Entegre Devrelere İlişkin Fikir Mülkiyeti Andlaşması ile birbirlerine karşı mevcut yükümlülüklerini haleldar etmez.

Madde 3

Ulusal Uygulama

(1) Her üye, diğer üyelerin vatandaşlarına, Paris Sözleşmesi (1967), Bern Sözleşmesi (1971), Roma Sözleşmesi ya da Entegre Devrelere ilişkin Fikir Mülkiyeti Andlaşması ile öngörülen istisnalar dışında, fikir mülkiyetinin korunması ile ilgili olarak, kendi vatandaşları hakkındaki uygulamadan daha az bir koruma öngörmeyecektir. Sanatçılar, plak yapımcıları ve radyo-televizyon kuruluşları ile ilgili olarak, bu yükümlülük yalnızca bu Andlaşma ile öngörülen haklar için uygulanır. Bem Sözleşmesi'nin (1971) 6 nci maddesindeki ya da Roma Sözleşmesi'nin 16 nci maddesinin 1 (b) paragrafında öngörülen olanaklardan yararlanan her üye, bu hükümlerde belirtilen bildirilerini TRIPS Konsey i'ne yapacaklardır.

(2) Üyeler yetki alanları içinde, bir görevli atanması ya da hizmet için bir makam saptanması dahil, hukuki ve idari yöntemlerle ilgili 0olarak, birinci paragrafta öngörülen istisnalardan, yalnızca bu Anlaşma hükümleri ile uyumlu olmaması ya da bu gibi uygulamanın ticari etkinliklere saklı bir engelleme oluşturması halinde yararlanabilir.

Madde 4

En Fazla Kayrılan Millet Uygulaması

Düşünce ürünleri üzerindeki mülkiyetin korunması ile ilgili olarak, bir üye tarafından, diğer bir ülkenin vatandaşlarına tanınan her hangi bir öncelik, yarar, bağışıklık ya da ayrıcalık bütün diğer üyelerin vatandaşlarına derhal ve koşulsuz olarak tanınacaktır. Bu yükümlülük dışında kalan bir üyenin tanıdığı izin, ayrıcalık, bağışıklık ya da yarar aşağıda belirtilmiştir:

(a) Uluslararası hukuki yardım anlaşmalarından kaynaklanan ya da genel nitelikte ve fikir mülkiyetinin korunması ile sınırlı olmayan yasa uygulaması;

(b) Bern Sözleşmesi (1971) hükümlerine uygun şekilde tanınan ya da Roma Sözleşmesi'nin öngördüğü ulusal uygulama işlevi taşımayan ve bir başka ülkede kabul edilen uygulama;

(c) Bu Anlaşma'da öngörülmeyen, sanatçılar, plak yapımcıları ve radyo ve televizyon kuruluşlarının haklarına ilişkin uygulama;

(d) VVTO (Dünya Ticaret Örgütü) Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden önce([iv]), yürürlükte bulunan fikir mülkiyetinin korunmasına ilişkin ve TRIPS Konseyi'ne bildirilmiş olan ve diğer üyelerin vatandaşlarına karşı katı ya da haksız bir ayırım oluşturmayan uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan uygulama.

Madde 5

Korumanın Edinilmesi ya da Muhafaza Edilmesine ilişkin Çok Taraflı Anlaşmalar

3 ve 4 ncü maddelerde belirtilen yükümlülükler fikir mülkiyeti haklarının edinilmesi ya da muhafaza edilmesine ilişkin WIPO gözetiminde yapılan çok taraflı anlaşmalar ile öngörülen yöntemler hakkında uygulanmaz.

Madde 6

Son Bulma

Bu Anlaşma'nın 3 ve 4 ncü madde hükümlerine uygun olarak anlaşmazlıkların çözümlenmesi amacı için bu Anlaşma'daki hiçbir hüküm, fikir mülkiyeti haklarının son bulduğu şeklinde anlaşılmaz.

Madde 7

Amaçlar

Fikir mülkiyeti haklarının korunması ve uygulanması, teknolojik yeniliklerin gelişimine ve toplumsal ve ekonomik refaha ve haklar ve yükümlülükler arasında denge kurulmasına yardım edecek ve teknolojik bilginin yapımcılarına ve kullananlara karşılıklı yarar sağlayacak şekilde teknolojinin iletim ve yaygınlaşmasına katkıda bulunacaktır.

Madde 8

İlkeler

(1) Üyeler, yasa ya da kurallarını düzenleme ya da tadil etme sırasında, kamu sağlığı ve beslenmenin korunması ve sosyo-ekonomik ve teknolojik gelişim için yaşamsal önem taşıyan sektörlerde kamu yararını sağlamak için, bu anlaşma hükümlerine uygun olan gerekli önlemleri alabilirler.

(2) Bu Anlaşma hükümlerine uygun olan önlemler, fikir mülkiyeti haklarının, hak sahipleri tarafından kötü kullanılmasını önleyecek ya da ticareti gereksiz şekilde engelleyen

uygulamalardan ya da teknolojinin uluslararası iletimini olumsuz şekilde etkilenmesinden koruyacak nitelik taşıyabilir.

KISIM 2
FİKİR MÜLKİYETİ HAKLARININ KULLANIMI, KAPSAMI VE YARARLANILMASINA İLİŞKİN STANDARTLAR

BÖLÜM 1
FİKİR HAKLARI VE İLGİLİ HAKLAR

Madde 9

Bern Sözleşmesi ile İlişki

(1) Üyeler, Bern Sözleşmesi'nin (1971) 1 ila 21 nci maddeleri ile Sözleşme Eki hükümlerine riayet edeceklerdir. Ancak, Üyeler, Bern Sözleşmesi'nin 6 Tekrar maddesinde öngörülen ya da bu maddeden anlaşılacak haklar ile ilgili olarak, bu Anlaşma'daki haklar ve yükümlülüklere sahip olmayacaklardır.

(2) Fikir hakkının korunması, düşünceleri, yöntemleri, uygulama esaslarını yada matematik kavramları değil, düşüncelerin ifade biçimini kapsar.

Madde 10

Bilgisayar Programları ve Veri Derlemeleri

(1) Bilgisayar programları, kaynak ya da uygulama kodu halinde olsun, Bern Sözleşmesi (1971) hükümlerine göre edebiyat eseri olarak korunur.

(2) Bir düşünce yaratısı oluşturan, içeriğinin seçimi ve düzenlenmesi yoluyla bir araç ile okunabilir ya da diğer biçimdeki veri ya da diğer malzemenin derlenmesi, düşünce hakkı gibi korunur. Veri ya da malzemeyi kapsamayan bu koruma, veri ya da malzeme üzerinde mevcutfikir haklarına zarar vermez.

Madde11

Kiralama Hakları

Üyeler, ilk önlem olarak programları *ve* sinema eserleri ile ilgili olarak, eser sahipleri ya da temsilcilerine korunan eserlerinin asıl ya da kopyalarının topluma ticari kiralanmasına izin verme ya da önleme hakkını tanıyacaktır. Sinema eserleri ile ilgili olarak, kiralama, üye ülkede, eser sahipleri ya da temsilcilerinin inhisari çoğaltma hakkına zarar verecek şekilde eserin yaygın kopyalanmasına yol açmadıkça, üye bu yükümlülük dışında kalacaktır. Bu yükümlülük, bilgisayar programları ile ilgili olarak, programın kendisi kiralamanın temel konusunu oluşturmadığı sürece, uygulanmayacaktır.

Madde 12

Koruma Süresi

Bir fotoğraf ya da uygulamalı bir sanat eseri dışındaki bir eserin koruma süresi, gerçek kişinin yaşam süresi dışında bir esas ile hesaplandığında, bu süre, yasal yayımın gerçekleştiği takvim yılının sonundan itibaren 50 yıldan daha az olmayacak ya da yasal yayım, eserin oluşumundan itibaren 50 yıl içinde gerçekleşmişse, yapımın gerçekleştiği takvim yılının

sonundan itibaren 50 y il olarak hesaplanacaktır.

Madde 13

Sınırlamalar ve İstisnalar

Üyeler, eserin olağan kullanımına ters düşmeyen ve hak sahibinin meşru yararlarına haksız şekilde zarar vermeyen bazı özel durumlarda inhisari haklara sınırlamalarıyla da istisnalar öngöreceklerdir.

Madde 14

Sanatçılar, Plak (Ses Kayıtları) Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunması

(1) Sanatçılar uygulamalarının bir plak üzerine tespit edilmesi ile ilgili olarak, izinleri olmaksızın girişilen aşağıdaki fiilleri önleme olanağına sahip olacaklardır: tespit edilmemiş uygulamalarının tespitini ve bu gibi tespitlerin çoğaltılmasını. Sanatçılar, aynı zamanda, izinleri olmaksızın girişilen aşağıdaki fiilleri de önleme olanağına sahip olacaklardır: doğrudan yapılan uygulamalarının telsiz araçlarla yayınlanması ve topluma iletimi.

(2) Plak yapımcıları, plaklarının doğrudan ya da dolaylı olarak çoğaltılmasına izin verme ya da önleme olanağından yararlanacaklardır.

(3) Radyo-TV Kuruluşları izinleri olmaksızın girişilen aşağıdaki fiilleri önleme

hakkına sahiptir: Yayınlarının tespit edilmesini, bu tespitlerin çoğaltılmasını ve telsiz araçlarla tekrar yayınlanmasını ve televizyon yayınlarının topluma iletilmesini. Yayın kuruluşlarına bu hakları tanımayan üyeler, yayın içeriğini oluşturan düşünce hakkı sahiplerine, Bern Sözleşmesi (1971) hükümlerine uygun olarak yukardaki fiilleri önleme olanağı vereceklerdir.

(4) Bilgisayar programlarına ilişkin 11 nci madde hükümleri, üyenin yasasında kararlaştırıldığı, şekilde plak yapımcıları ve plaktaki diğer hak sahipleri hakkında uygulanacaktır. 15 Nisan 1994 tarihinde plakların kiralanmasına ilişkin olarak hak sahiplerine uygun bir ücret verilmesine ilişkin bir sistemin yürürlükte olduğu bir üye, plakların ticari kiralanması, hak sahiplerinin inhisari çoğaltma haklarına maddi bir zarar vermediği takdirde, bu sistemi uygulamaya devam edebilir.

(5) Bu Anlaşmaya göre, sanatçılar ve plak yapımcılarına tanman koruma süresi, tespitin yapıldığı ya da uygulamanın yer aldığı takvim yılının sonundan başlayarak en az 50 yıllık bir sürenin sonuna kadar devam eder. 3 ncü paragrafa uygun şekilde öngörülen koruma suresi radyo ya da televizyon yayınının yapıldığı takvim y ılının sonundan başlayarak en az 20 yıl devam eder.

(6) Her üye, 1, 2 ve 3 ncü paragraflarda yer verilen haklar ile ilgili olarak, Roma Sözleşmesi'nde izin verildiği oranda, koşullar, sınırlamalar, bağışıklıklar ve çekinceler öngörebilir. Ancak, Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 nci madde hükümleri, plaklarla ilgili olarak sanatçılar ve plakyapımcıları hakkında da uygulanacaktır.

BÖLÜM 2

MARKALAR

Madde 15

Korunabilir Marka Konusu

(1) Bir işletmenin mal ve hizmetlerini diğer işletmelerin mal ve hizmetlerinden ayıran

herhangi bir işaret veya işaret kombinasyonu bir marka oluşturabilecektir. Bu tür işaretler, özellikle kişisel adları, harfleri, sayıları, mecazi unsurları içeren sözcükler, renk kombinasyonlar ve bu tür işaret kombinasyonları, marka olarak tescil edilmek için uygun addedilecektir, işaretler ilgili mal veya hizmetleri ayırdedici kılacak özelikte olmadıkları takdirde, Üyeler tescil edilebilirliği kullanım aracılığıyla kazanılan ayırdedici özelliğe bağlı kılabilirler. Üyeler tescil işleminin bir şartı olarak işaretlerin görsel olarak algılanabilir özellikte olmasını talep edebilirler.

(2)1'nci Paragraf, markanın Paris Sözleşmesi (1967) hükümlerini ihlal etmemesi koşuluyla, herhangi bir Üye'nin bir markanın tescilini başka gerekçelerle reddetmesini engellediği şeklinde anlaşılmayacaktır.

(3) Üyeler tescil edilebilme özelliğini kullanıma bağlı kılabilirler. Ancak, bir markanın fiili kullanımı tescil için başvuruda bulunmanın bir şartı olamayacaktır.

Başvurular yalnızca, başvuru tarihinden itibaren üç yıllık bir sürenin bitiminden önce amaçlanan kullanım şeklinin gerçekleşmemiş olduğu gerekçesiyle reddedilmeyecektir.

(4) Uygulanacak mal veya hizmetlerin niteliği markanın tesciline hiçbir şekilde engel oluşturmayacaktır.

(5) Üyeler, her markayı tescil edilmeden önce veya tescil edildikten hemen sonra yayınlayacaklar ve tescilin iptali ile ilgili başvurulara makul bir fırsat tanıyacaklardır. Üyeler ayrıca bir markanın tescil edilmesine itiraz için de fırsat tanıyabilirler.

Madde 16

Verilen Haklar

(1) Tescilli bir markanın sahibi, aşağıda belirtilen kullanım şekli karışıklık olasılığına neden olacak ise, marka sahibinin iznini almamış bütün üçüncü şahısların, ticaretin olağan gidişatı içinde, markanın tescil edildiği mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetler için aynı veya benzer işaretleri kullanmalarını engelleme hakkına münhasıran sahip olacaklardır. Aynı mal veya hizmetler için aynı işaretin kullanılması halinde, karışıklık olasılığının mevcut olduğu varsayılacaktır. Yukarıda tanımlanan haklar önceden tanınmış mevcut haklara zarar vermeyeceği gibi, Üyelerin kullanım esasına göre hak elde etme olanağını da etkilemeyecektir.

(2) Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6'nci mükerrer Maddesi, gerekli değişiklikler yapılmış olarak, hizmetlere de uygulanacaktır. Üyeler bir markanın tanınmış olup olmadığını tesbit ederken, markanın promosyonu sonucunda kazanılan herkesçe bilinme durumunu dikkate alacaklardır.

(3) Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6'nci mükerrer Maddesi, markanın tescil edildiği mal veya hizmetlere benzemeyen mal veya hizmetlere de, gerekli değişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır, ancak şu koşulla ki, markanın bu mal veya hizmetlerle ilgili kullanımı, bu mal veya hizmetlerle tescilli markanın sahibi arasında bir bağlantı olduğunu göstermeli ve bu kullanım şekli nedeniyle tescilli ticari marka sahibinin menfaatlerinin zarar görme olasılığı mevcut olmalıdır.

Madde 17

İstisnalar

Üyeler, bu tür istisnalarda marka sahibinin ve üçüncü tarafların meşru menfaatlerinin dikkate alınması koşuluyla, tanımlayıcı terimlerin adil kullanımı gibi, bir marka ile tanınan haklara sınırlı istisnalar uygulayabilirler.

Madde 18

Koruma Süresi

Herhangi bir markanın ilk başlangıçtaki tescili ve her yenilenen tescili en az yedi yıl süre ile geçerli olacaktır. Herhangi bir markanın tescili süresiz olarak yenilenebilecektir.

Madde 19

Markayı Kullanma Koşulu

(1) Tescilin idame ettirilmesi için markanın kullanılması gerekli ise, tescil sahibi tarafından markanın kullanılmasını önleyen engellerin varlığına dayalı olarak geçerli nedenler ileri sürülmedikçe, tescil ancak markanın kullanılmadığı kesintisiz en az üç yıllık bir süre geçtikten sonra iptal edilebilir. Marka ile korunan mal veya hizmetlere uygulanan ithalat kısıtlamaları veya hükümetçe uygulanan başka koşullar gibi, markanın kullanılmasına engel oluşturan ve marka sahibinin iradesinden bağımsız olarak doğan koşullar, markanın kullanılmaması için geçerli nedenler olarak kabul edilecektir.

(2) Bir markanın, sahibinin kontroluna tabi olarak bir başka şahıs tarafından kullanılması, markanın tescili idame ettirmek amacıyla kullanımı olarak kabul edilecektir.

Madde 20

Diğer Koşullar

Bir markanın ticaretin seyri içinde kullanılması, bir başka marka ile birlikte kullanma, özel bir biçimde kullanma veya bir işletmenin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerinkinden ayırma özelliğine zarar verecek şekilde kullanma gibi özel koşullarla haksız yere engellenmeyecekti r. Bu hüküm, mal veya hizmetleri üreten işletmeyi tanıtan markanın bu işletmenin söz konusu müşahhas mal veya hizmetlerini ayırt eden marka ile birlikte, ancak yalnız bu marka ile sınırlı kalmaksızın, kullanılmasını öngören bir koşulu menetmeyecektir.

Madde 21

Lisans Verme ve Devir

Üyeler markalar için lisans verilmesi ve markaların devredilmesi ile ilgili koşulları tesbit edebilirler, ancak markalar için zorunlu olarak lisans verilmesine izin verilmeyeceği ve tescili bir marka sahibinin markanın ait olduğu işi devretse de devretmese de markayı devretme hakkına sahip olacağı anlaşılmaktadır.

BÖLÜM 3

COĞRAFİ İŞARETLER

Madde 22

Coğrafi İşaretlerin Korunması

(1) Bu Anlaşma'da coğrafi işaretler, bir malın kalitesinin, namının veya diğer özelliklerinin esas olarak coğrafi menşeine atfedildiği durumlarda, bir malın menşeinin herhangi bir Üye'nin ülkesi bu ülkede bir bölge veya yer olduğunu gösteren işaretler anlamında kullanılmaktadır.

(2) Üyeler coğrafi işaretlerle ilgili olarak, aşağıdaki hususları engellemek için ilgili taraflara yasal imkanları sağlayacaklardır:

(a) Bir malın sunumunda veya isminde, kamuyu malın menşei konusunda yanıltacak şekilde, malın menşeinin gerçek menşei yeri dışında bir başka coğrafi bölge olduğunu gösteren

veya öneren herhangi bir yolun kullanılması;

(b) Paris Sözleşmesi'nin (1967) 10 uncu maddesindeki anlamıyla haksız rekabet fiili oluşturan herhangi bir kullanım.

(3) Herhangi bir Üye, mevzuatı izin verdiği takdirde veya ilgili bir tarafın talebi üzerine, bu Üye'nin ülkesinde bu mallara ait bir markada bu coğrafi işaretin kullanılması kamuyu malların gerçek menşe yeri konusunda yanıltacak nitelikte ise, menşei, belirtilen ülke olmayan mallar için, bir coğrafi işaret içeren veya bu işaretten ibaret olan bir markanın tescilini resmen reddedecek veya geçersiz kılacaktır.

(4) Paragraf 1,2 ve 3 kapsamındaki koruma, malların menşei olan ülke, bölge veya yer ile ilgili olarak harfi harfine doğru olmakla birlikte, gerçeğe aykırı olarak kamuya malların menşeinin bir başka ülke olduğunu beyan eden coğrafi işaretler aleyhinde uygulanacaktır.

Madde 23

Şarap ve Alkollü İçeceklerde Kullanılan Coğrafi İşaretler İçin Ek Koruma

(1) Her Üye, malların gerçek menşei belirtilse, veya coğrafi alamet kullanılan çeviride, veya "cins", "tip", "stil", "taklit" veya benzer terimler beraberinde kullanılsa bile.şarapları, menşei söz konusu coğrafi işarette gösterilen yer olmayan şaraplarla özdeşleştiren veya alkollü içecekleri, menşei söz konusu coğrafi işarette gösterilen yer olmayan alkollü içeceklerle özdeşleştiren coğrafi işaretlerin kullanılmasını önlemek için ilgili taraflara hukuki imkanları sağlayacaktır.

(2) Menşei coğrafi işarette belirtilen yer olmayan şaraplar veya alkollü içeceklerle ilgili olarak, Üye'nin mevzuatı izin verdiği takdirde veya ilgili birtarafın talebi üzerine, şarapları tanıtıcı coğrafi bir işaret içeren veya bu işaretten ibaret olan, şaraplara ait bir markanın veya alkollü içecekleri tanıtıcı coğrafi bir işaret içeren veya bu işaretten ibaret olan alkollü içeceklere ait bir markanın tescili resmen reddedilecek veya geçersiz kılınacaktır.

(3) Şaraplar için eşsesli coğrafi işaretler kullanılması halinde, her bir işaret için Madde 22, paragraf 4 hükümlerine tabi olarak koruma sağlanacaktır. Her Üye, ilgili üreticilere adil davranılması ve tüketicilerin yanıltılmaması gereğini dikkate alarak, söz konusu eş sesli işaretleri birbirinden ayırt etmek için uygulanacak pratik koşulları belirleyecektir.

(4) Şaraplara ait coğrafi işaretlerin korunmasını kolaylaştırmak için, sisteme katılan Üyelerin ülkelerinde korunmak için uygun nitelikleri taşıyan şaraplara ait coğrafi işaretlerin bildirilmesi ve tescili için çok taraflı bir sistemin oluşturulması ile ilgili olarak Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TBFMH=TRIPS) Konseyinde müzakere yapılacaktır.

Madde 24

Uluslararası Müzakereler; İstisnalar

(1) Üyeler Madde 23 kapsamında ayrı ayrı coğrafi işaretlerin korunmasını arttırmayı amaçlayan müzakerelere katılmayı kabul ederler. Üyeler müzakerelerde bulunmayı veya iki taraflı veya çok taraflı anlaşmaları imzalamayı reddetmek için aşağıda 4'den 8'e kadar olan paragraflarda yer alan hükümleri kullanmayacaklardır. Bu müzakereler bağlamında, Üyeler bu hükümlerin, bu müzakerelerin konusunu oluşturan ayrı ayrı coğrafi işaretlere sürekli olarak uygulanmasını dikkate almaya istekli olacaklardır.

(2) TBFMH Konseyi bu Bölümde yer alan hükümlerin uygulanmasını gözden geçirecek ve bu şekildeki ilk gözden geçirme DTÖ Anlaşması yürürlüğe girdikten sonra iki yıl içinde gerçekleştirilecektir. Bu hükümler kapsamındaki yükümlülüklere uyulmasını etkileyen hususlar Konsey'in dikkatine sunulabilecek olup, konsey herhangi bir Üye'nin talebi üzerine, ilgili Üyeler arasında yapılan ikili veya çok taraflı istişarelerle takminkar bir çözüm bulmanın

mümkün olmadığı durumlarda bu konuda herhangi bir Üye ile veya Üyeler ile istişarelerde bulunacaktır. Konsey bu Bölümün işleyişini kolaylaştırmak ve amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak için mutabık kalınacak önlemleri alacaktır.

(3) Herhangi bir Üye bu Bölümü uygularken, DTO Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten hemen önce bu Üye'nin ülkesinde mevcut olan coğrafi işaretlerin korunmasını azaltmayacaktır.

(4) Bu Bölümde yer alan hiçbir husus bir Üyenin, bir başka Üyenin şarap veya alkollü içecekleri tanıtan belli bir coğrafi işaretinin, bu coğrafi işaretin bu Üyenin ülkesinde aynı veya ilgili mal veya hizmetlerle ilgili olarak sürekli biçimde (a) 15 Nisan 1994 tarihinden önce en az 10 y il süre ile veya (b) bu tarihten önce iyi niyetle kullanmış olan kendi vatandaşları veya kendi ülkesinde ikamet edenler tarafından mal veya hizmetlerle ilgili olarak sürekli ve benzer şekilde kullanmını engellemesini gerektirmeyecektir, iyi niyetli bir marka için başvuruda bulunulduğu veya marka tescil edildiği takdirde veya marka hakları iyi niyetle kullanım yoluyla elde edildiği takdirde, veya marka hakları iyi niyetle kullanım yoluyla elde edildiği takdirde,

(5) (a) Kısım Vl'da tanımlandığı şekilde, bu hükümlerin bu üyenin ülkesinde uygulandığı tarihten önce;

veya

(b) Coğrafi işaretin menşe ülkede korumasından önce,

bu Bölümü uygulamak için alınan önlemler, bu markanın coğrafi işaretle aynı veya benzer olması nedeniyle, markanın tescillinin uygunluğuna veya geçerliliğine, veya markayı kullanma hakkına zarar vermeyecektir.

(6) Bu Bölümde yer alan hiçbir husus herhangi bir Üyenin ilgili coğrafi işaretin bir başka Üyenin ülkesinde bu mal veya hizmetlerin bilinen adı olarak olağan dilde alışılmış olarak kullanılan terimle aynı olduğu mal veya hizmetler için bu Üye'nin kullandığı, coğrafi bir işaret için kendi hükümlerini uygulamasını gerektirmeyecektir. Bu Bölümde yer alan hiçbir husus herhangi bir Üyenin DTO Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarih itibariyle, ilgili coğrafi işaretin bir başka Üye'nin ülkesinde mevcut bir üzüm çeşidinin bilinen adı ile aynı olduğu şarap ürünleri için bu üyenin kullandığı coğrafi işaretle ilgili olarak kendi hükümlerini uygulamasını gerektirmeyecektir.

(7) Herhangi bir Üye bu Bölüm kapsamında herhangi bir markanın kullanımı veya tescili ile ilgili olarak yapılacak taleplerin, korunan işaretin aykırı kullanımının bu Üye'nin ülkesinde öğrenilmesinden sonra beş yıl içinde sunulmasını veya coğrafi işaretin kötü niyetle kullanılmamış veya tescil edilmemiş olması koşuluyla, aşağıda belirtilen tarih aykırı kullanımın bu Üye'nin ülkesinde herkesçe öğrenildiği tarihten daha önce ise, markanın bu tarihe kadar yayınlanmış olması koşuluyla, markanın bu Üye'nin ülkesinde tescil edildiği tarihten sonra sunulmasını hükme bağlayabilir.

(8) Bu Bölümde yer alan hükümler, bu ad kamuyu yanıltacak şekilde kullanılmadıkça, herhangi bir şahsın ticareti n'seyri içinde kendi adını veya l'oarette seleflerinin adını kullanma hakkına hiçbir şekilde zarar vermeyecektir.

(9) Bu Anlaşma kapsamında, menşe ülkelerinde korunmayan veya korunmasına son verilmiş veya bu ülkede artık kullanılmaz olmuş coğrafi işaretlerin korunmasi için herhangi bir yükümlülük öngöremeyecektir.

BÖLÜM 4
SINAİ TASARIMLARI

Madde 25

Koruma Koşulları

(1) Üyeler bağımsız olarak yaratılmış yeni veya orijinal sınai tasarımların korunmasını hükme bağlayacaklardır. Tasarımların bilinen tasarımlardan veya bilinen tasarım özellikleri kombinasyonundan önemli ölçüde farklı olmaması halinde, Üyeler tasarımların yeni veya orjinal sayılmaması koşulunu öngörebilirler. Üyeler bu korumanın teknik veya işlevsel düşüncelerin zorunlu kıldığı tasarımları kapsamamasını hükme bağlayabilirler.

(2) Her Üye tekstil tasarımlarını koruma koşullarının, özellikle maliyet, inceleme veya yayınlama ile ilgili olan koşulların bu korumayı isteme ve elde etme firsatını makul ölçüler dışında engellememesini sağlayacaktır. Üyeler bu yükümlülüğü sınai tasarımlar kanunu veya telif hakkı kanunu aracılığıyla yerine getirmekte serbest olacaklardır.

Madde 26

Koruma

(1) Korunan bir sınai tasarım sahibi, kendisinden izin almamış üçüncü tarafların korunan tasarımın kopyası veya esas itibariyle kopyası olan bir tasarımı taşıyan veya kapsayan malları üretmelerini, satmalarını veya ithal etmelerini, bu fiiler ticari amaçlarla gerçekleştirildiği takdirde, engelleme hakkına sahip olacaklardır.

(2) Üyeler üçüncü tarafların yasal menfaatlerini dikkate alarak, bu istisnaların korunan sınai tasarımlardan normal olarak yararlanılmasına makul ölçüler dışında aykırı olmaması ve korunan tasarım sahibinin yasal menfaatlerine makul ölçüler dışında zarar verilmemesi koşuluyla, sınai tasarımların korunmasında sınırlı istisnalar uygulayabilirler.

(3) Temin edilebilecek koruma süresi en az 10 yıl olacaktır.

BÖLÜM 5
PATENTLER

Madde 27

Patent Verilebilir Konular

(1) Paragraf 2 ve 3 hükümlerine tabi olarak, patentler, yeni olmaları, yaratıcı bir adım, bir buluş basamağı içermeleri ve sanayide uygulanabilmeleri koşuluyla, teknolojinin her alanında, ürünlerle veya usullerle ilgili her türlü buluş için verilebilecektir.^[1]) 65 inci Maddenin 4 üncü paragrafına, 70 inci Maddenin 8 inci paragrafına ve bu Maddenin 3 üncü paragrafına tabi olarak, buluş yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayrım yapılmadan patent verilebilecek ve patent haklarından yararlanabilecektir.

(2) Üyeler, kamu düzenini veya genel ahlakı korumak, insan, hayvan veya bitki yaşamını veya sağlığını korumak veya çevrenin ciddi biçimde zarar görmesini engellemek için gerekli olan durumlarda kendi ülkelerinde patentten ticari olarak yararlanmanın engellenmesini, patent verilebilir buluşlar dışında bırakabilirler, ancak şu koşulla ki, bu dışta bırakma yalnızca patentten yararlanmanın kendi yasaları ile yasaklanmış olması nedeniyle

gerçekleştirilmemelidir.

(3) Üyeler ayrıca aşağıdakileri de patent verilebilir buluşlar dışında bırakabilirler;

(a) insanların veya hayvanların tedavisinde kullanılan teşhis tedavi ve cerrahi usuller;

(b) Mikro-organizmalar dışında bitki ve hayvanlar ile esas olarak, biyolojik olmayan ve mikrobiyolojik usuller dışında bitki veya hayvanların üretimi ile ilgili biyolojik usuller. Ancak Üyeler patentlerle veya kendilerine özgü etkin bir sistemle veya bunların kombinasyonu ile bitki türlerinin korunmasını sağlayacaklardır. Bu alt-paragrafta yer alan hükümler DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten dört yıl sonra gözden geçirilecektir.

Madde 28

Verilen Haklar

(1) Patent, sahibine aşağıdaki münhasir hakların verilmesini sağlayacaktır.

(a) Patent konusu bir ürün olduğunda, patent sahibinin iznini almamış üçüncü kişilerin bu ürünü imal etmelerini, kullanmalarını, satışa arz etmelerini, satmaları veya bu amaçlarla ithal etmelerini engellemek(ᵛ");

(b) Patent konusu bir usul olduğunda, patent sahibinin iznini almamış üçüncü kişilerin usulü kullanmalarını ve en azından doğrudan bu usul ile elde edilmiş ürünü kullanmalarını, satışa arz etmeleri satmaların veya bu amaçlarla ithal etmelerini engellemek.

(2) Patent sahipleri patenti devretme veya veraset yoluyla intikal ettirme ve lisans sözleşmeleri imzalama hakkına da sahip olacaklardır.

Madde29

Patent Başvuruları ile İlgili Koşullar

(1) Üyeler patent başvurusunda bulunan kişiden buluşu, bu buluşun bu teknik alanda uzman bir kişi tarafından gerçekleştirilmesi için yeterince açık ve eksiksiz bir şekilde açıklamasını isteyeceklerdir. Üyeler başvuru rüçhan hakkı sahibinden buluşun gerçekleştirilmesi için, başvuru tarihinde veya öncelik istenmiş ise, başvurunun öncelik tarihinde, buluş sahibinin bildiği en iyi usulü belirtmesini de isteyebilirler.

(2) Üyeler patent başvurusunda bulunan kişiden, başvuru ile ilgili olarak yurtdışındaki başvurular verilen patentler hakkında bilgi vermesini isteyebilirler.

Madde 30

Verilen Haklardan istisnalar

Üyeler, üçüncü kişilerin yasal menfaatlerini dikkate alarak, bu istisnalarm patentten normal olarak yararlanılmasına makul ölçüler dışında aykırı olmaması ve patent sahibinin yasal menfaatlerine makul ölçüler dışında zarar vermemesi koşuluyla, herhangi bir patent ile verilen münhasır haklara sınırlı istisnalar getirebilirler.

Madde 31

Hak Sahibinin İzni Olmadan Patentin Başka Şekilde Kullanılması

Herhangi bir Üyenin yasasında, patent konusunun hükümetçe veya hükümet tarafından kullanılmasına izin yetkili kılınmış üçüncü kişilerce kullanılması da dahil olmak üzere kullanılmasına izin verildiği taktirde, aşağıdaki hükümlere uyulacaktır:

(a) Bu tür kullanımın yetkili kılınması, ayrı ayrı durumların gereğine göre dikkate alınacaktır,

(b) Bu tür kullanma yalnızca, teklif edilen kullanıcının bu kullanımdan önce, hak sahibinden makul ticari süreler ve koşullarla yetki almak için çaba göstermiş olması ve bu çabaların makul bir süre içinde başarısız olması halinde izin verilebilir. Herhangi bir ,Üye, olağanüstü hallerde veya aşırı aciliyet gerektiren diğer koşullarda veya ticari olmayan kamu yararına kullanım durumlarında bu koşuldan feragat edebilir. Olağanüstü hallerde veya aşırı aciliyet gerektiren diğer koşullarda hak sahibi mümkün olan en kısa zamanda bu durumdan haberdar edilecektir. Patentin ticari amaçlar dışında kamu yararına kullanılması halinde, hükümet veya yüklenici patent araştırması yapmadan, geçerli bir patentin hükümet tarafından veya hükümet için kullanıldığını veya kullanılacağını biliyor ise veya bu durumu bilmesini sağlayacak açıklanabilir gerekçeleri var ise, hak sahibi bu durumdan derhal haberdar edilecektir;

(c) Bu kullanımın kapsamı ve süresi, yetkili kılındığı amaçla sınırlı olacak ve yarı iletken teknolojisi söz konusu olduğunda yalnızca kamu yararına ticari amaçlı olmayan kullanım için veya adli veya idari işlemden sonra rekabete karşı olduğu tesbit edilen bir uygulamayı telafi etmek için geçerli olacaktır;

(d) Bu kullanım münhasır olmayacaktır.

(e) Bu kullanım, işletmenin veya kurulu bir işin bu kullanımdan yararlanan kısmı ile birlikte devri dışında devredilemez olacaktır.

(f) Bu tür kullanım esas olarak bu kullanıma izin veren Üyenin yurt içi pazarına arz için yetkili kılınacaktır;

(g) Bu kullanma yetkisi, bu şekilde yetkili kılman şahısların yasal menfaatlerinin yeterince korunmasına tabi olarak, bu yetkinin verilmesine yol açan koşullar sona erdiğinde ve tekrarlanması olası değilse iptal edilecektir. Yetkili merci, kendisini harekete geçiren talep üzerine, bu koşulların devam edip etmediğini gözden geçirme yetkisine sahip olacaktır;

(h) Yetkinin ekonomik değeri dikkate alınarak, hak sahibine her ayrı durumun koşullarına göre yeterli bir karşılık ödenecektir;

(i) Bu tür kullanımın yetkili kılınmasına ilişkin kararın hukuki geçerliliği, adli incelemeye veya bu Üye'nin ülkesinde daha ayrı bir makam tarafından yürütülecek bağ ı ms iz incelemeye tabi olacaktı r;

(j) Bu kullanım için öngörülen ödeme ile ilgili kararlar adli incelemeye veya

(vıii) "Başka şekilde kullanma" terimi, madde 30 kapsamında izin verilen kullanım dışında başka şekilde kullanma anlamındadır.

bu Üye'nin ülkesinde daha üst ayrı bir makam tarafından yürütülecek bağımsız incelemeye tabi olacaktır;

(k) Patent kullanımına adli veya idari işlem sonucunda rekabete karşı olduğu tesbit edilen bir uygulamayı telafi etmek için izin verildiği takdirde, Üyeler alt-paragraf (b) ve (f)'de belirtilen koşulları uygulamakla yükümlü olmazlar.

Böylesi durumlarda ödeme tutarı tesbit edilirken, rekabete karşı olan uygulamaları düzeltme gereği dikkate alınabilir. Bu yetkinin verilmesine yol açmış olan tekrarlanma olasılığı mevcut ise, yetkili merciler yetkinin iptal edilmesini reddetme hakkına sahip olacaklardır;

(1) Bu tür kullanım, bir başka patenti ("birinci patent") ihlal etmeden yararlanılması mümkün olmayan bir patentten ("ikinci patent") yararlanmasına izin vermek için yetkili kılındığı takdirde, aşağıdaki ek koşullar uygulanacaktır:

(i) ikinci patentte talep edilen buluş, birinci patentte talep edilen buluşa göre büyük ölçüde

ekonomik önemi olan önemli bir teknik ilerlemeyi kapsamalıdır;

(ii) Birinci patentin sahibi, ikinci patentte talep edilen buluş kullanmak için makul şartlarla karşı-lisans hakkına sahip olacaktır; ve

(iii) Birinci patentle ilgili olarak yetkili kılınan kullanım, ikinci patentin devri ile birlikte olmadıkça, devredilmez nitelikte olacaktır.

Madde 32

Hükümsüzlük / Sona Erme

Herhangi bir patentin hükümsüzlüğüne veya patent hakkının sona ermesine ilişkin kararların adli incelemesi için firsat tanınacaktır.

Madde 33

Koruma Süresi

Koruma süresi başvuru tarihinden itibaren hesaplanan yirmi yıllık bir süreden önce son bulmayacaktır.

Madde 34

Usul Patentleri: İspat Yükümlüğü

(1) Madde 28, paragraf (b)'de anılan patent sahibinin haklarının ihlali ile ilgili hukuki takibatlarda, patentin konusu bir ürün elde etme usulü ise, yargı mercileri davalıya benzer ürünü elde etme usulünün patentli usulden farklı olduğunu ispat etmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Bu nedenle, Üyeler aşağıdaki koşullardan en az birinin gerçekleşmesi halinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen benzer ürünün, aksine kanıtlar bulunmadığı takdirde, patentli usulle elde edilmiş addedilmesini hükme bağlayacaklardır:

(a) Patentli usulle elde edilen ürünün yeni olması;

(b) Benzer ürünün büyük bir olasılıkla usul ile edilmiş olması ve patent sahibinin makul çabalar sonucunda fiilen kullanılan usullü(!) tesbit edememiş olması.

(2) Üyeler, yalnızca alt-paragraf (a)'da anılan koşulun yerine gelmesi halinde veya yalnızca alt-paragraf (b)'de anılan koşulun yerine gelmesi halinde, paragraf 1 'de belirtilen ispat yükümlülüğünün ihlal tecavüz ettiği iddia edilen kişiye ait olmasını hükme bağlamakta serbest olacaklardır.

(3) Aksine kanıt ileri sürüldüğü takdirde, davalının imalat ve iş sırlarının korunmasındaki hukuki menfaati dikkate alınacaktır.

BÖLÜM 6

ENTEGRE DEVRELERİN-TASARIMLARI (TOPOGRAFYALARI)

Madde 35

EDFM(IPIC) Anlaşması ile İlişki

Üyeler, Entegre Devrelerle ilgili Fikri Mülkiyet Anlaşmasının (Madde 6, paragraf 3 hariç olmak üzere) 2'den 7'ye kadar olan Maddelerine, 12nci Maddesine ve 16nci Maddenin 3üncü paragrafına uygun olarak entegre devrelerin-tasarımlarım (topografyalarım)(Bu Anlaşmada "Dizilim-Tasarımlan" olarak anılmaktadır) korumayı ve aşağıdaki hükümlere uymayı kabul ederler.

Madde 36

Koruma Kapsamı

37nci maddenin 1'nci paragrafında yer alan hükümlere tabi olarak, izni olmadan gerçekleştirildiği takdirde, aşağıdaki fiilleri kanuna aykırı addedeceklerdir: korunan bir dizilim-tasarımını, korunan bir dizilim-tasarımının dahil olduğu bir entegre devreyi veya yalnızca kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımını ihtiva etmeye devam ettiği takdirde, böyle bir entegre devre içeren bir malın ithalatı, satışı ve ticari amaçlarla başka şekilde dağıtımı.

Madde 37

Hak Sahibinden İzin Alınmasını Gerektirmeyen Fiiller

(1) Madde 36 hükümlerine bakılmaksızın, bu tür fiilleri ifade eden veya emreden şahıs entegre devreyi veya böyle bir entegre devreyi içeren malı satın alırken, bunun kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımını içerdiğim bilmediği ve bilmesi için makul bir gerekçe bulunmadığı takdirde, üyeler, kanuna aykırı olarak taklit edilmiş bir dizilim - tasarımı içeren entegre devreler ile veya bu tür bir entegre devre içeren mallarla ilgili olarak Madde 36'da anılan herhangi bir fiilin ifa edilmesini kanuna aykırı addetmeyeceklerdir. Üyeler dizilim-tasarımının kanuna aykırı olarak taklit edildiğini belirten bildirinin bu şahıs tarafından alındığı tarihten sonra bu şahsın eldeki veya bu tarihten önce sipariş edilmiş stokla ilgili olarak bu fiillerden herhangi birini ifa edebileceğini, ancak hak sahibine, böyle bir dizilim- tasarımı ile ilgili olarak serbestçe müzakere edilmiş bir lisans kapsamında makul bir royattiye (royalti) eşdeğer bir meblağı ödemekle yükümlü olacağını hükme bağlayacaklardır.

(2) Bir dizilim-tasarımı için istemeden lisans verilmesi veya dizilim-tasarımının hak sahibinin izni olmadan hükümet tarafından veya hükümet adına kullanılması halinde, 31nci Maddenin (a)'dan (k)'ye kadar olan alt-paragraflarında belirtilen koşullar, gerekli değişiklikler yapılmış olarak uygulanacaktır.

Madde 38

Koruma Süresi

(1) Korumanın bir koşulu olarak tescil işleminin gerekli olduğu Üye ülkelerde, dizilim-tasarımlarının korunma süresi, tescil için başvurunun yapıldığı tarihten veya dünyanın neresinde gerçekleşirse gerçekleşsin dizilim tasarımından ticari olarak ilk kez yararlanıldığı tarihten itibaren hesaplanan 10 yıllık bir süre sona ermeden bitmeyecektir.

(2) Korumanın bir koşulu olarak tescil işleminin gerekli olmadığı Üye ülkelerde dizilim-tasarımlarının, dünyanın neresinde gerçekleşirse gerçekleşsin, dizilim -tasarımından ticari olarak ilk kez yararlanıldığı tarihten itibaren en az 10 yıl süre ile korunacaktır.

(3) Paragraf 1 ve 2'de yer alan hükümlere rağmen Üyeler korumanın dizilim -tasarımı yaratıldıktan 15 yıl sonra zaman aşımına uğramasını öngörebilirler.

BÖLÜM 7
AÇIKLANMAMIŞ BİLGİLERİN KORUNMASI

Madde 39

(1) Üyeler Paris Sözleşmesi'nin (1967) 10ncu Maddesinde öngörüldüğü gibi haksız rekabete karşı etkin koruma sağlarlarken, açıklanmamış bilgileri 2nci paragrafa uygun olarak ve hükümetlere veya hükümet kuruluşlarına sunulmuş verileri 3ncü paragrafa uygun olarak

koruyacaklardır.

(2) Gerçek ve tüzel kişiler yasal olarak kendi kontrolları altındaki bilgilerin kendi izinleri olmadan, dürüst ticari uygulamalara aykırı, başkalarına ifşa edilmesini veya başkaları tarafından elde edilmesini veya kullanılmasını engelleme olanağına sahip olacaklardır, ancak şu koşulla ki, bu tür bilgiler;

(a) Bir bütün olarak veya unsurlarının kesin konfigürasyonunda veya grubunda, normal olarak söz konusu türde bilgilerle uğraşan çevrelerdeki şahıslarca genelde bilinmeyen veya bu şahısların kolaylıkla elde edemeyeceği anlamında gizli olmalıdır;

(b) Gizli olduğu için ticari değeri olmalıdır; ve

(c) Yasal olarak bu bilgileri kontrol eden şahıs tarafından, gizli kalması için, ilgili koşullar altında makul önlemler alınmış olmalıdır.

(3) Üyeler, yeni kimyasal maddelerin kullanıldığı farmsötik veya tarımsal kimyasal ürünlerin pazarlanmasını onaylamanın koşulu olarak, meydana getirilmesi büyük çaba gerektiren ifşa edilmemiş testlerin veya diğer verilerin sunulmasını talep ettiklerinde, bu verileri haksız ticari kullanıma karşı koruyacaklardır. Üyeler, bunun yanısıra, kamunun korunması için gerekli olmadıkça veya verilerin haksız ticari kullanıma karşı korunmasını sağlayacak önlemler alınmadıkça, bu verileri ifşa edilmemeleri için koruyacaklardır.

BÖLÜM 8

SÖZLEŞMEYE BAĞLI LİSANSLARDA REKABETE-KARŞI UYGULAMALARIN KONTROLÜ

Madde 40

(1) Üyeler, fikri mülkiyet hakları ile ilgili olan ve rekabeti kısıtlayan bazı lisans uygulamalarının veya koşullarının ticareti olumsuz yönde etkileyebileceğini ve teknoloji transferini ve yayılmasını engelleyebileceğini kabul etmektedir.

(2) Bu Anlaşmada yer alan hiçbir husus Üyelerin, ilgili piyasada rekabeti olumsuz yönde etkileyen ve özel hallerde fikri mülkiyet haklarının ihlal edilmesine yol açabilecek lisans uygulamalarını veya koşullarını mevzuatlarında belirtmelerini engellemeyecektir. Üyeler yukarıda, öngörüldüğü gibi, bu Anlaşma'nın diğer hükümlerine uygun olarak, kendi ilgili yasa ve yönetmeliklerinin ışığında, örneğin münhasır geri verme (grantback) koşullarını, geçerliliğe itiraz edilmesini engelleyen koşulları ve zorunlu paket lisansları kapsayabilecek, bu tür uygulamaları engelleyecek veya kontrol edecek uygun önlerileri alabilirler.

(3) Yasa çerçevesinde alınacak hertürlü önlem ve her iki Üye'nin nihai bir karar alma özgürlüğü saklı kalmak koşuluyla, her Üye, talep üzerine, istişare talebinin muhatabi olan üye'nin vatandaşı olan veya bu Üye ülkede ikamet eden bir fikri mülkiyet hakkı sahibinin istişare talebinde bulunan Üye'nin bu Bölümün konusu ile ilgili yasa ve yönetmeliklerine aykırı uygulamalar yaptığına inanmak için geçerli nedeni olan ve bu mevzuata uyulmasını sağlamak isteyen başka herhangi bir Üye ile istişarelere girecektir, istişare talebinin muhatabı olan üye talepte bulunan Üye ile girilecek istişareleri tam ve yakın bir ilgi ile dikkate alacak ve bunun için yeterli firsatı tanıyacak ve ulusal yasalara ve bu bilgilerin talepte bulunan Üye tarafından korunması ile ilgili tatmin edici anlaşmaların imzalanmasına tabi olarak, sözkonusu hususla ilgili kamuya açık gizli olmayan bilgileri ve elde edebileceği diğer bilgileri vererek işbirliği yapacaktır.

(4) Kendi vatandaşlarının veya kendi ülkesinde ikamet edenlerin aleyhinde bir başka Üye ülkede, bu diğer Üye'nin bu Bölümün konusu ile ilgili yasa ve yönetmeliklerini ihlal ettiği iddiasıyla takibat açılmış bir Üye'ye, talep etmesi halinde, bu diğer Üye tarafından 3 ncü paragrafta öngörülen aynı koşullar kapsamında istişare fırsatı tanınacaktır.

KISIM 3
FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ UYGULANMASI

BÖLÜM 1
GENELYÜKÜMLÜLÜKLER

Madde 41

(1) Üyeler, ihlalleri önleyecek acil telafi yöntemleri ve daha başka ihlalleri caydırıcı telafi yöntemleri de dahil olmak üzere, bu Anlaşma kapsamındaki fikri mülkiyet haklarının ihlal edilmesine karşı etkin önlemlerin alınmasına olanak sağlamak için, bu kısımda belirtilen uygulama usullerinin kendi yasalarında da yer almasını sağlayacaklardır. Bu usuller, yasal ticarete engel olmaktan kaçınılacak ve bu usullerin kötüye kullanılmasını önleyici koruma sağlanacak şekilde uygulanacaktır.

(2) Fikri mülkiyet haklarının uygulanması ile ilgili usuller adil ve eşit olacaktır. Bu usuller gereğinden daha karmaşık veya masraflı olmayacak veya makul olmayan zaman sınırlarına veya haksız gecikmelere neden olmayacaktır.

(3) Herhangi bir davanın esasına ilişkin kararlar tercihan yazılı ve gerekçeli olacaktır. Bu kararlar en azından davaya taraf olanlara gereksiz gecikmelere meydan vermeden iletilecektir. Davanın esasına ilişkin kararlar yalnızca, taraflara dinlenme fırsatının verildiği konulara ilişkin delillere dayalı olacaktır.

(4) Davaya taraf olanlara, kesin idari kararların ve bir Üye'nin herhangi bir davanın önemi ile ilgili kazai hükümlerine tabi olarak, en azından davanın esasına ilişkin başlangıçtaki adli kararların yasal açıdan incelenmesi fırsatı tanınacaktır. Ancak, ceza davalarında beraat kararlarının incelenmesi için f irşat tanınması zorunlu bir yükümlülük olmayacaktır.

(5) Bu Kısmın, fikri mülkiyet haklarının uygulanması için, genelde yasaların uygulanması için tesis adli sistemden ayrı bir adli sistemin oluşturulması için herhangi bir yükümlülük yaratmadığı gibi, Üyelerin genelde kendi yasalarını uygulamasını da etkilemediği anlaşılmaktadır. Bu kısımda yer alan hiçbir husus, fikri mülkiyet haklarının uygulanması ile genelde yasaların uygulanması arasında kaynak dağılımı ile ilgili herhangi bir yükümlülük yaratmamaktadır.

BÖLÜM 2
HUKUKİ VE İDARİ USULLER VE TELAFİ YÖNTEMLERİ

Madde 42

Adil ve Eşit Usuller

Üyeler hak sahiplerinin bu Anlaşma kapsamındaki her türlü fikri mülkiyet hakkının

uygulanması ile ilgili hukuki adli usulleri kullanmalarına olanak tanıyacaklardır. Davalılar hak talebinin esasını da kapsayan yeterli ayrıntı içeren ve zamanında verilen yazılı bildirim hakkına sahip olacaklardır. Tarafların bağımsız avukat tarafından temsil edilmelerine izin verilecek ve usuller çerçevesinde zorunlu olarak mahkemede şahsen hazır bulunma ile ilgili aşırı külfetli koşullar uygulanmayacaktır. Bu usullere taraf olan herkes talebini tevsik etme ve ilgili tüm delilleri sunma hakkına sahip olacaktır. Mevcut anayasal koşullara aykırı olmadıkça, usuller çerçevesinde gizli bilgilerin teşhis edilmesi ve koruması için bir yöntem oluşturulacaktır.

Madde 43

Deliller

(1) Taraflardan herhangi biri hak telebini desteklemek için yeterli ve makul olarak temin edilebilen delilleri sunduğunda ve talebinin tevsiki ile ilgili olup, karşı tarafın kontrolunda bulunan delilleri belirttiğinde, adli merciler, uygun haflerde gizli bilgilerin korunmasını sağlayan koşullara tabi olarak, bu delillerin karşı tarafça sunulmasını emretme yetkisine sahip olacaklardır.

(2) Herhangi bir takibata taraf olanlardan birinin isteyerek ve geçerli bir nedene dayanmaksızın, gerekli bilgilerin elde edilmesini reddetmesi veya başka şekillerde bu bilgileri makul bir süre içinde vermemesi veya uygulama fiili ile ilgili bir usulü önemli ölçüde engellemesi halinde, Üyeler, taraflara itham veya deliller konusunda ifade verme fırsatının tanınması koşuluyla, adli mercilere, bilgilere erişimin reddedilmesi nedeniyle olumsuz etkilenen tarafça sunulan şikayet veya iddialar da dahil olmak üzere, kendilerine sunulan bilgilere dayanarak, olumlu veya olumsuz, bir ön tesbit veya kesin tesbit yapma yetkisini verebilirler.

Madde 44

Mahkeme Emirleri

(1) Adli merciler, diğer hususların yanı sıra, fikri bir mülkiyet hakkını ihlal eden ithal malların kendi yetki çevreleri içinde ticaret kanallarına girişini engellemek için, bu tür mallar gümrükten çekildikten hemen sonra, ilgili tarafa ihlalden vazgeçmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Üyeler, korunan konunun, herhangi bir şahıs tarafından, bu konuda ticaret yapmanın fikri mülkiyet hakkını ihlal edeceğini öğrenmesinden önce veya öğrenmek için makul gerekçelere sahip olmasından önce, iktisap edildiği veya sipariş edildiği, hallerde, bu merciye uymakla yükümlü değillerdir.

(2) Bu kısımda yer alan diğer hükümlere bakılmaksızın ve Kısım H'nin özellikle, hak sahibinin izni olmadan hükümetler tarafından veya hükümetçe yetkili kılınmış üçüncü taraflarca kullanım konusunu ele alan hükümlerine uyulması koşuluyla, Üyeler, bu kullanım karşılığında başvurulabilecek mevcut telafi yöntemlerini, Madde 31, alt paragraf (h)'ye uygun olarak ödenecek bir bedelle sınırlayabilirler. Diğer hallerde, bu kısırn kapsamındaki telafi yöntemleri uygulanacak veya bu telafi yöntemleri herhangi bir Üye'nin kanununa uygun olmadığı takdirde, açıklayıcı hükümler ve yeterli hizmet karşılıkları bulunacaktır.

Madde 45

Tazminat

(1) Adli merciler, bilerek veya bilmek için makul gerekçeleri olmasına rağmen ihlal edici fiilde bulunan şahıs tarafından hak sahibinin fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmesi nedeniyle hak sahibinin uğradığı zararın telafi edilmesine yetecek tazminatın ihlal eden kişi tarafından hak sahibine ödenmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

(2) Adli merciler ihlal eden kişiye, uygun avukatlık ücretleri de dahil olmak üzere yapılan

harcamaları hak sahibine ödemesini emretme yetkisine de sahip olacaklardır. Üyeler uygun olan hallerde adli mercileri, ihlal eden kişi bilmeden veya bilmesi için makul nedenler bulunmadan ihlal edici fiilde bulunmuş olsa bile, karların geri alınmasını ve/veya önceden-tesbit edilmiş tazminatın-ödenmesini emretme konusunda yetkili kılabilirler.

Madde 46

Diğer Telafi Yöntemleri

Adli merciler, ihlali etkin biçimde önleyebilmek için ihlale neden olduğu tesbit edilen malların herhangi bir karşılık ödenmeden, hak sahibinin zarar görmesini önleyecek şekilde ticaret kanalları dışına çıkartılmasını veya mevcut anayasal koşullara aykırı olmadığı takdirde imha edilmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Adli merciler esas olarak, ihlale neden olan malların yapımında kullanılan malzemelerin ve aletlerin, herhangi bir karşılık ödenmeden, gelecekteki ihlal riskini en az düzeye indirecek şekilde ticaret kanalları dışına çıkarılmasını emretme yetkisine de sahip olacaklardır. Bu tür talepler incelenirken, ihlalin ağırlığı ile emredilen telafi yöntemleri arasında uygunluk olması gerektiği ve üçüncü tarafların menfaatleri dikkate alınacaktır. Sahte marka taşıyan mallarda ise, istisnai durumlar dışında, malların ticaret kanallarına girişine izin vermek için yalnızca, kanuna aykırı olarak takılmış markanın sökülmesi yeterli olmayacaktır.

Madde 47

Bilgi Edinme Hakkı

Bu durum ihlalin ağırlığı ile lıygun oranda olduğu takdirde, Üyeler adli mercilerin, ihlal eden kişiye ihlale neden olan mal veya hizmetlerin üretiminde ve dağıtımında görev alan üçüncü tarafların kimliğini ve dağıtım kanallarını hak sahibine bildirmesini emretme yetkisine sahip olmalarını öngörebilirler.

Madde 48

Davalının Tazmin Edilmesi

(1) Adli merciler, uygulama usullerini kötüye kullanmış olan ve talebi üzerine önlem alınmış olan tarafa, yanlışlıkla menedilen veya kısıtlanan tarafa, bu kötüye kullanma nedeniyle uğradığı zarar nedeniyle yeterli tazminat ödemesini emretme yetkisine sahip olacaklardır. Adli merciler ayrıca başvuru sahibine uygun avukatlık ücretlerini de kapsayabilecek giderleri davalıya ödenmesini emredebilirler.

(2) Üyeler, fikri mülkiyet haklarının korunması veya uygulanması ile ilgili yasaların idaresi ile ilgili olarak, bu yasaların idaresi esnasında iyi niyetle hareket edildiği veya iyi niyetle hareket edilmesi tasarlandığı takdirde, yalnızca kamu mercilerini ve görevlilerini uygun telafi edici önlemler karşısında sorumlu olmaktan rnuaf tutacaklardır.

Madde 49

İdari Usuller

Herhangi bir davanın esasına göre idari usuller sonucunda özel hukuk kapsamındaki telafi yolları emredilebildiği takdirde, bu usuller özü bu Bölümde yer alan ilkelere eşdeğer olan ilkelere uygun olacaktır.

BÖLÜM 3
GEÇİCİ ÖNLEMLER

Madde 50

(1) Adli merciler aşağıdaki amaçlara yönelik olarak derhal ve etkin geçici önlemler alınmasını emretme yetkisine sahip olacaklardır:

(a) Bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmesini önlemek ve özellikle malların ve gümrükten çekildikten hemen sonra ithal malların kendi yetki bölgelerindeki ticaret kanallarına girmesini engellemek;

(b) İhlal iddiası ile ilgili delilleri korumak.

(2) Adli merciler uygun hallerde, özellikle herhangi bir gecikmenin hak sahibine onarılmaz şekilde zarar vermesinin olası olduğu durumlarda veya delillerin açıkça imha edilme riski bulunduğunda geçici önlem inaudita altera parte (diğer taraf dinlenmeksizin) alma yetkisine sahip olacaklardır.

(3) Yetkili merciler, başvuranınn hak sahibi olduğu, başvuranın hakkının ihlal edildiği veya bu ihlalin yakında meydana gelmesinin muhakkak olduğu konusunda yeterince kesin bir şekilde ikna olabilmek için başvuru sahibinden makul olarak temin edilebilecek delilleri vermesini isteme ve davalıyı korumak ve suistimali önlemek için başvuru sahibine bir teminat veya eşdeğer güvence vermesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

(4) Geçici önlemlerin inaudita altera parte kabul edilmesi halinde, bu durumda etkilenen taraflara gecikmeden ve en geç önlemler uygulandıktan sonra bildirimde bulunulacaktır, önlemler bildirildikten sonra makul bir süre içinde bu önlemlerin değiştirilmesine, iptal edilmesine veya teyid edilmesine karar vermek amacıyla davalının talebi üzerine, mahkemede dinlenme hakkını da kapsayan bir inceleme yapılacaktır.

(5) Başvuru sahibinden, ilgili mallarının geçici önlemleri uygulayacak merci tarafından teşhis edilebilmesi için gerekli başka bilgilerde vermesi istenebilir.

(6) Davanın esası hakkında bir kararın alınmasına yol açan takibat, ilgili Üye'nin yasalarında buna izin verildiği takdirde, önlemlerin alınmasını emreden adli merci tarafından tesbit edilecek veya böyle bir tesbit yapılmadığı takdirde, hangisi daha uzun ise 20 işgününü veya 31 takvim gününü aşmayacak makul bir süre içinde başlatılmadığı takdirde, paragraf 4 hükümleri saklı kalmak koşuluyla, paragraf 1 ve 2'ye dayanılarak alınan önlemler, davalının talebi üzerine iptal edilecek veya başka şekilde hükümsüz olacaktır.

(7) Geçici önlemleri iptal edildiği takdirde veya başvuru sahibinin herhangi bir fiili veya ihmali nedeniyle zaman aşımına uğradığı takdirde veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edilmemiş olduğu veya ihlal tehdidinin bulunmadığı sonradan tespit edildiği takdirde, adli merciler davalının talebi üzerine, başvurana davalıya bu önlemlerin neden olduğu *zarara* karşılık uygun bir tazminat ödemesini emretme yetkisine sahip olacaklardır.

(8) İdari usuller sonucunda geçici herhangi bir önlemin alınması emredilebildiği takdirde, bu usuller özü bu Bölümde yer alan ilkelere eşdeğer olan ilkelere uygun olacaktır.

BÖLÜM 4
SINIR ÖNLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖZEL KOŞULLAR

Madde 51

Gümrük Makamları Tarafından Malların Serbest Bırakılmasının Ertelenmesi

Üyeler aşağıda yer alan hükümlere uygun olarak, sahte veya telif hakkına tabi korsan malların ithal edilebileceğinden şüphelenmek için geçerli nedenleri olan bir hak sahibinin, bu tür malların serbestçe dolaşımı için gümrük makamlarınca başvuruda bulunmasını sağlayacak usuller kabul edeceklerdir. Üyeler bu Bölümde yer alan şartların yerine getirilmesi koşuluyla, fikri mülkiyet haklarını başka şekilde ihlal eden mallar için de böyle bir başvuru yapılmasına olanak sağlayabilirler. Üyeler kendi ülkelerinde ihraç edilecek, ihlale neden olan malların gümrük makamlarınca serbest bırakılmasının ertelenmesi ile ilgili uygun usullerin uygulanmasını da öngörebilirler.

Madde 52

Uygulama

Madde 51 kapsamındaki usullere başvuran hak sahiplerinden, malların ithal edildiği ülkenin yasaları kapsamında hak sahibinin fikri mülkiyet hakkının göründüğü şekliyle ihlal edildiği konusunda yetkili mercileri ikna edecek yeterli delilleri sunması ve malların gümrük makamlarınca kolaylıkla tanınmasını sağlamak için yeterince ayrıntılı bir tanımını yapması istenebilir. Yetkili merciler başvurunun kabul edilip edilmediğini ve yetkili merciler tarafından tesbit edildiği takdirde, gümrük makamlarının önlem alacağı süreyi makul bir süre içinde başvuru sahibine bildireceklerdir.

Madde 53

Teminat veya Eşdeğer Güvence

(1) Yetkili merciler davalıyı ve kendilerini korumak ve suistimali önlemek için başvuru sahibinden teminat veya eşdeğer bir güvence vermesini isteme yetkisine sahip olacaklardır. Bu teminat veya eşdeğer güvence bu usullere başvurulmasını engellemeyecektir.

(2) Bu Bölüm kapsamında herhangi bir başvuru uyarınca, sınai tasarım, patent, dizilim-tasarım veya ifşa edilmemiş bilgileri içeren malların serbest dolaşım için serbest bırakılması gümrük makamlarınca, adli veya bağımsız bir başka merci tarafından alınan kararlar dışında alınmış bir karara dayanılarak ertelendiği takdirde ve Madde 55'de öngörülen süre usulüne uygun olarak yetkili kılınmış merci tarafından geçici herhangi bir telafi yöntemine, başvurulmadan sona erdiği takdirde ve diğer ithalat şartlarının tamamına uyulmuş olması koşuluyla, malların sahibi, ithalatçısı veya mal gönderilen kimse hak sahibini herhangi bir ihlale karşı korumak için yeterli tutarda bir teminat verdiğinde malların serbest bırakılmasına hak kazanacaktır. Bu teminatın ödenmiş olması, hak sahibinin başka telafi yöntemlerine başvurmasına zarar vermeyecek olup, hak sahibinin makul bir süre içinde dava hakkını kullanmaması halinde teminatın serbest bırakılacağı anlaşılmaktadır.

Madde 54

Erteleme Bildirimi

Madde 51'e uygun olarak malların serbest bırakılmasının ertelendiği ithalatçıya ve başvuru sahibine derhal bildirilecektir.

Madde 55

Erteleme Süresi

Davanın esasına ilişkin bir kararın alınmasına yol açan takibatın davalı dışında bir başka tarafça başlatıldığı veya usulüne uygun olarak yetkili kılınmış makamın malların serbest bırakılmasının ertelenmesini uzatan geçici önlemleri aldığı, erteleme kararı başvuru sahibine bildirildikten sonra en fazla 10 işgünü içinde gümrük makamlarına bildirilmediği takdirde, ithalat ve ihracatın diğer tüm şartlarına uyulmuş olması koşuluyla mallar serbest bırakılacaktır, bu zaman sınırı uygun hallerde 10 işgünü kadar daha uzatılabilir. Davanın esasına ilişkin bir kararın alınmasına yol açan takibatların başlatılmış olması halinde, makul bir süre içinde bu önlemlerin değiştirilmesine, iptal edilmesine veya teyid edilmesine karar vermek amacıyla davalının talebi üzerine, mahkemede dinlenme hakkı da dahil olmak üzere bir inceleme yapılacaktır. Yukarıda yer alan hükümlere rağmen, malların serbest bırakılmasının ertelenmesi geçici adli bir önleme uygun olarak yürütüldüğü veya sürdürüldüğü takdirde, 50nci maddenin 6nci paragrafı hükümleri uygulanacaktır.

Madde 56

Malların Sahibinin ve İthalatçının Tazmin Edilmesi

İlgili makamlar, başvuru sahibine, malların haksız olarak alıkonması veya Madde 55 uyarınca serbest bırakılan malların alıkonması nedeniyle uğradıkları zarara karşılık ithalatçıya, alıcıya ve malların sahibine uygun bir tazminat ödemesini emretme hakkına sahip olacaklardır.

Madde 57

Kontrol ve Bilgi Edinme Hakkı

Gizli bilgilerin korunması hususuna zarar verilmemesi koşuluyla Üyeler yetkili makamları, hak sahibine hak telebini tevsik etmesi amacıyla gümrük makamlarınca alıkonan malları kontrol ettirmesi için yeterli fırsatı tanımaya yetkili kılacaklardır. Yetkili makamlar ayrıca ithalatçıya bu malları kontrol ettirmesi için eşit bir fırsat tanıma yetkisine de sahip olacaklardır. Davanın esasına ilişkin olarak olumlu bir tespit yapılması halinde, Üyeler yetkili mercilere malları gönderenin, ithalatçının ve alıcının ad ve adreslerini ve söz konusu malların miktarını hak sahibine bildirme yetkisini verebilirler.

Madde 58

Re’sen Hareket Etme

Üyeler yetkili mercilerden kendi inisiyatifleriyle hareket etmelerini ve hakkında, bir fikri mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin olarak aksi kanıtlanmadıkça doğru kabul edilen deliller elde ettikleri malların serbest bırakılmasının ertelenmelerini istedikleri takdirde:

(a) Yetkili merciler hak sahibinden herhangi bir zamanda, bu yetkileri kullanmalarına yardımcı olabilecek bilgileri isteyebilirler;

(b) ithalatçı ve hak sahibi erteleme kararından derhal haberdar edileceklerdir, ithalatçının erteleme kararına karşı yetkili mercilere itirazda bulunması halinde, erteleme, gerekli değişiklikler yapılmış olarak Madde 55'de yer alan koşullara tabi olacaktır;

(c) iyi niyetle hareket edildiği veya hareket edilmesi planlandığı takdirde, Üyeler yalnızca kamu makamlarını ve görevlilerini telafi edici uygun önlemler konusunda yükümlülükten muaf tutulacaklardır.

Madde 59

Telafi Yöntemleri

Hak sahibine açık olan diğer dava hakları saklı kalmak üzere ve davalının adli mercilere inceleme yapılmasını talep etme hakkına tabi olarak, yetkili merciler Madde 46'da yer alan ilkelere uygun olarak ihlale neden olan malların imha edilmesini veya bertaraf edilmesini emretme yetkisine sahip olacaklardır, letkili (Yetkili) merciler sahte markalı mallarla ilgili olarak istisnai koşullar dışında, ihlale neden olan malların değiştirilmemiş haliyle yeniden ihraç edilmesine izin vermeyecekler veya bunları farklı birgümrük usulüne tabi tutmayacaklardır.

Madde 60

Çok Az Miktarda İthalat

Üyeler, seyahat edenlerin şahsi eşyası içinde bulunan veya küçük partiler halinde gönderilen ticari niteliği olmayan az miktarlardaki malları yukarıdaki hükümlere tabi olmaktan muaf tutabilirler.

BÖLÜM 5

CEZA USULLERİ

Madde 61

Üyeler en azından, ticari ölçekte bilerek marka sahtekârlığı veya telif hakkı korsanlığı halinde uygulanacak cezai usul ve cezaları hükme bağlayacaklardır. Uygulanabilecek telafi yöntemleri eşdeğer ağırlıktaki suçlara uygulanan ceza düzeyine uygun, yeterince caydırıcı nitelikte olan hapis ve/veya para cezalarını içerecektir. Uygun hallerde, uygulanabilecek telafi yöntemleri, ihlale neden olan malların ve suçun işlenmesinde esas olarak kullanılan malzeme ve aletlere el konmasını, bunlar üzerindeki hakkın kaybedilmesini ve bunların imha edilmesini de içerecektir. Üyeler fikri mülkiyet haklarının başka şekillerde ihlal edilmesi halinde ve özellikle bu ihlal suçu kasten ve ticari ölçekte işlendiğinde uygulanacak cezai usuller ve cezaları hükme bağlayabilirler.

KISIM 4

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ KAZANILMASI, İDAME ETTİRİLMESİ VE İLGİLİ TARAFLAR-ARASI USULLER

Madde 62

(1) Üyeler, II nci Kısmın 2'den 6'ya kadar olan Bölümleri kapsamında öngörülen fikri mülkiyet haklarının kazanılmasının veya idamesinin koşulu olarak makul usullere ve formalitelere uyulmasını talep edebilirler. Bu usuller ve formaliteler bu Anlaşma hükümlerine uygun olacaktır.

(2) Bir fikri mülkiyet hakkının kazanılması, bu hakkın verilmesi veya tescil edilmesi şartına tabi olduğu takdirde, Üyeler, hakkın kazanılması için maddi hukuk şartlarına uyulması koşuluyla, hakkın verilmesi veya tescili ile ilgili usuller çerçevesinde hakkın, koruma süresi gereksiz yere kısaltılmayacak şekilde makul bir süre içinde verilmesini veya tescil edilmesini sağlayacaklardır.

(3) Paris Sözleşme'sinin (1967) 4 üncü maddesi, gerekli değişiklikler yapılmış olarak hizmet markalarına uygulanacaktır.

(4) Fikri mülkiyet haklarının kazanılması veya idamesi ile ilgili usuller ile bir Üye'nin yasalarında bu tür usuller hükme bağlandığı takdirde, idari iptal ve itiraz, geri alma, gibi taraflar-arası usuller Madde 41, paragraf 2 ve 3'de yer alan genel ilkelere tabi olacaktır.

(5) Paragraf 4'de anılan usullerden herhangi biri kapsamında alınacak nihai idari kararlar adli merciler veya adli-mercilere benzer makamlar tarafından incelemeye tabi tutulacaktır. Ancak, bu usullerin dayandığı gerekçelerin hükümsüz kılma usullerine konu olabilmesi koşuluyla, itirazın veya idari iptal işleminin başarısız olması halinde, kararların incelenmesi için fırsat tanımak zorunlu bir yükümlülük olmayacaktır.

KISIM 5

UYUŞMAZLIKLARIN ÖNLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ

Madde 63

Şeffaflık

(1) Herhangi bir Üye tarafından bu Anlaşmanın konusu ile ilgili olarak (fikri mülkiyet haklarının geçerli olması, kapsamı, kazanılması, uygulanması ve suistimalinin önlenmesi) yürürlüğe konmuş yasa ve yönetmeliklerle nihai adli kararlar ve genel uygulamaya ilişkin idari kararlar, hükümetlerin ve hak sahiplerinin bunları öğrenmelerini sağlayacak şekilde ulusal bir dilde yayınlanacak veya yayınlanması uygun değilse, herkesin kullanımına açık olacaktır. Bir Üye'nin hükümeti veya devlet kuruluşu ile bir başka Üye'nin hükümeti veya devlet kuruluşu arasında imzalanmış ve yürürlükte olan, bu Anlaşma'nın konusuna ilişkin anlaşmalar da yayınlanacaktır.

(2) Üyeler Konseyin bu Anlaşma'nın işleyişini gözden geçirmesine yardımcı olmak için 1 inci paragrafta anılan yasa ve yönetmelikleri Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TBFMH = TRIPS) Konseyi'ne bildireceklerdir. Konsey Üyelerin bu yükümlülüğü yerine getirme külfetini asgari düzeye indirmek için gayret gösterecek olup, WIPO ile bu yasa ve yönetmelikleri içeren ortak bir sicil oluşturma konusunda yapılan istişareler başarılı olduğu takdirde, bu yasa ve yönetmeliklerin doğrudan Konsey'e bildirilmesi yükümlülüğünden feragat etmeye karar verebilir. Konsey bu konu ile ilgili olarak, Paris Sözleşmesi'nin (1967) 6 nci Maddesi hükümlerinden kaynaklanan bu Anlaşma'daki yükümlülükler uyarınca bildirimde bulunulması ile ilgili gerekli önlemleri de mütalaa edecektir.

(3) Her Üye bir başka Üye'nin yazılı talebine cevaben paragraf l'de anılan türde bilgileri vermeye hazır olacaktır. Fikri mülkiyet hakları alanındaki belli bir adli kararın veya idari kararın veya ikili anlaşmanın, bu Anlaşma kapsamındaki haklarını etkilediğine inanmak için geçerli nedeni olan bir Üye, yazılı talepte bulunarak bu tür özel adli kararları, idari kararları veya ikili anlaşmaları temin etmeyi veya bunlar hakkında yeterince ayrıntılı biçimde bilgilendirilmeyi talep edebilir.

(4) Paragraf 1,2 ve 3'de yer alan hiçbir hususüyelerin, yasanın uygulanmasına engel olacak veya başka şekillerde kamu menfaatine aykırı olacak veya kamu veya özel belirli teşebbüslerin yasal ticari menfaatlerine zarar verecek gizli bilgileri açıklamalarını gerektirmeyecektir.

Madde 64

Uyuşmazlıkların Çözümlenmesi

(1) Bu Anlaşma'da özellikle aksi belirtilmedikçe bu Anlaşma kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümlenmesinde ve istişarelerde, Uyuşmazlıkların Çözümlenmesi Mutabakat Metni ile ayrıntılı olarak açıklanan ve uygulanan GATT 1994'ün XXII ve XXIII üncü Madde

hükümleri uygulanacaktır.

(2) Bu Anlaşma kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, DTÖ Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle GATT 1994, Madde XXIII, alt paragraf (l)(b) ve(l) (c) hükümleri uygulanmayacaktır.

(3) TBFMH Konseyi, paragraf 2'de anılan süre esnasında, bu Anlaşma uyarınca iletilen ve GATT 1994, Madde XXIII, alt-paragraf l(b) ve l(c) kapsamında öngörülen türde şikâyetlerin kapsamının ve durumunu inceleyecek ve bu konudaki tavsiyelerini onaylamak üzere Bakanlar Konferansına sunacaktır. Bakanlar Konferansı bu tavsiyeleri onaylama veya paragraf 2'de belirtilen süreyi uzatma kararını oybirliği ile alacak ve onaylanan tavsiyeler başka resmi bir kabul işlemine gerek olmaksızın bütün Üyeler için geçerli olacaktır.

KISIM 6
GEÇİŞ DÖNEMİNDEKİ DÜZENLEMELER

Madde 65
Geçiş Dönemindeki Düzenlemeler

(1) Paragraf 2, 3 ve 4 hükümleri saklı kalmak koşuluyla hiçbir Üye, DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe giriş tarihinden sonraki gelen bir yıllık süre sona ermeden bu

Anlaşma hükümlerini uygulamakla yükümlü olmayacaktır.

(2) Gelişmekte olan Üye ülkeler Madde 3, 4 ve 5 dışında bu Anlaşma hükümlerinin paragraf l'de açıklanan uygulanma tarihini dört yıl süre ile erteleme hakkına sahip olacaktır.

(3) Merkezi planlamadan piyasa ekonomisine, serbest-teşebbüs ekonomisine geçiş sürecinde olan, fikri mülkiyet sistemi için yapısal bir reform uygulayan ve fikri mülkiyet yasalarını ve yönetmeliklerini hazırlarken ve uygularken özel sorunlarla karşılaşan diğer üyeler de paragraf 2'de öngörülen gecikme veya erteleme süresinden yararlanabilirler.

(4) Gelişmekte olan bir Üye Ülke bu Anlaşma kapsamında, bu Anlaşma'nın bu Üye için yürürlüğe girdiği, paragraf 2'de tanımlanan genel uygulama tarihinde teknolojinin kendi ülkesinde pek korunabilir nitelikte olmayan alanlarını ürün patentleri ile ilgili koruma kapsamına almakla yükümlü olduğu takdirde, Kısım 11, Bölüm 5'in ürün patentleri ile ilgili hükümlerinin teknolojinin bu alanlarına uygulanmasını ilave beş yıllık birsüre için daha geciktirebilir.

(5) Paragraf 1,2,3 veya 4 kapsamında geçiş süresinden yararlanan bir Üye bu süre esnasında yasalarında, yönetmeliklerinde ve uygulamalarında yapılan değişikliklerin bu Anlaşma hükümlerine daha az uygun olan bir sonuç yaratmamasını sağlayacaktır.

Madde 66
En Az Gelişmiş Üye Ülkeler

(1) En az gelişmiş Üye ülkelerin özel ihtiyaç ve koşullarının, ekonomik, mali ve idari kısıtlamalarının ve uygulanabilir bir teknolojik temel yaratmak için esneklik gereksinimlerinin ışığında, bu üyelerden Madde 3, 4 ve 5 dışında bu Anlaşma hükümlerini, Madde 65 paragraf l'de belirtilen uygulama tarihinden itibaren 10 yıllık bir süre için, uygulamaları istenmeyecektir. TBFMH Konseyi, en az gelişmiş bir Üye ülkenin usulüne uygun gerekçelere dayalı talebi üzerine bu süreyi uzatacaktır.

(2) Gelişmiş olan Üye ülkeler, en az gelişmiş Üye ülkelerin sağlam ve uygulanabilir bir

teknolojik temel oluşturmalarını sağlamak için bu Üyelere teknoloji transferini teşvik etmek ve arttırmak için kendi ülkelerindeki işletmelere ve kurumlara teşvikler sağlayacaklardır.

Madde 67

Teknik İşbirliği

Gelişmiş olan Üye ülkeler bu Anlaşma'nın uygulanmasını kolaylaştırmak için, talep edildiğinde ve karşılıklı olarak kabul edilen süre ve koşullarla, gelişmekte olan ve en azgelişmiş Üye ülkelerin lehine teknik ve mali işbirliği sağlayacaklardır. Bu işbirliği fikri mülkiyet haklarının korunması, uygulanması ve kötüye kullanılmalarının önlenmesi ile ilgili yasaların ve yönetmeliklerin hazırlanmasında yardım edilmesini ve personel eğitimi de dahil olmak üzere bu konularla ilgili yurtiçi daire ve kuruluşların kurulmasında ve güçlendirilmesinde destek verilmesini kapsayacaktır.

KISIM 7
KURUMSAL DÜZENLEMELER; NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 68

Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Konseyi

TBFMH Konseyi bu Anlaşmanın işleyişini ve özellikle Üyelerin bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerine uyup uymadıklarını izleyecek ve Üyelere ticaretle-bağlantılı fikri mülkiyet hakları ile ilgili konularda istişarelerde bulunma fırsatı tanıyacaktır. Konsey Üyeler tarafından kendisine verilen diğer sorumlulukları yerine getirecek ve özellikle uyuşmazlıkların çözümlenmesi usulleri konusunda talep edildiğinde yardımda bulunacaktır. TBFMH Konseyi görev yaparken uygun gördüğü her türlü kaynakla istişarelerde bulunabilir ve bu kaynaklardan bilgi temin edebilir. Konsey WIPO ile istişarelerde bulunarak, ilk toplantısından sonra bir yıl içinde, bu örgütün organları ile işbirliği yapmak için uygun düzenlemeler yapmaya gayret edecektir.

Madde 69

Uluslararası İşbirliği

Üyeler, fikri mülkiyet haklarını ihlal eden malların uluslararası ticaretini önlemek amacıyla birbirleriyle işbirliği yapmayı kabul ederler. Üyeler bu amaçla idari yapılarında temas noktalan oluşturacak, bunları bildirecek ve ihlale neden olan malların ticareti ile ilgili konularda bilgi alışverişinde bulunmaya hazır olacaklardır. Üyeler özellikle sahte markalı malların ve telif hakkına tabi korsan malların ticareti konusunda gümrük makamları arasında bilgi alışverişini ve işbirliğini teşvik edeceklerdir.

Madde 70

Mecut Anlaşma Konusunun Korunması

(1) Bu Anlaşma, bu Anlaşma'nın söz konusu Üye için uygulanmaya başladığı tarihten önce meydana gelmiş fiillerle ilgili herhangi bir yükümlülüğün doğmasına neden olmaz.

(2) Bu Anlaşma'da aksi belirtilmediği sürece, bu Anlaşma, bu Anlaşma'nın söz konusu Üye için uygulanmaya başladığı tarihte mevcut olan ve söz konusu tarihte bu Üye'nin ülkesinde korunan veya bu Anlaşma şartları kapsamında koruma kriterine uygun olan veya daha sonra

uygun olacak olan, Anlaşma'nın konusu ile ilgili yükümlülüklerin doğmasına neden olur. Bu paragraf ile 3 üncü ve4 üncü paragraflarla ilgili olarak, mevcut eserlerin telif hakki yükümlülükleri yalnızca Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 inci Maddesi kapsamında belirlenecek ve konogram (fonogram) prodüktörlerinin ve mevcut fonogramlardaki icracıların hakları ile ilgili yükümlülükler, bu Anlaşma'nın 14 üncü Maddesinin 6 nci paragrafı kapsamında uygulandığı şekliyle, yalnızca Bern Sözleşmesi'nin (1971) 18 inci Maddesi kapsamında belirlenecektir.

(3) Bu Anlaşmanın söz konusu Üye için uygulanmaya başladığı tarihte kamuya malolmuş konunun yeniden koruma altına alınması şeklinde bir yükümlülük olmayacaktır.

(4) Korunan konuyu ihtiva eden özel nesnelerle ilgili olan, bu Anlaşma'ya uygun olarak mevzuat şartları kapsamında ihlale neden olan ve DTÖ Anlaşması'nın bu Üye tarafından kabul edildiği tarihten önce başlamış olan veya hakkında büyük bir yatırım yapılmış olan herhangi bir fiille ilgili olarak, herhangi bir Üye, bu Anlaşma'nın bu Üye için uygulanmaya başladığı tarihten sonra bu tür fiillerin devam etmesi konusunda hak sahibinin başvurabileceği telafi yöntemlerinin sınırlanmasını öngörebilir. Ancak böylesi durumlarda Üye en azından adil bir karşılığın ödenmesini hükme bağlayabilir.

(5) Herhangi bir Üye, bu Anlaşma'nın bu Üye için uygulanmaya başladığı tarihten önce satın alınmış olan orijinaller ve kopyalar için Madde 11 hükümleri ile Madde 14, paragraf 4 hükümlerini uygulamakla yükümlü değildir.

(6) Patent hakkını kullanma yetkisi bu Anlaşma'nın öğrenildiği tarihten önce hükümet tarafından verilmiş olduğu takdirde, hak sahibinden yetki almadan patent hakkını kullanmak için, Üyeler'den Madde 31 hükümlerini veya Madde 27'nin l inci paragrafında yer alan, patent haklarının teknoloji alanı konusunda ayırımcılık yapılmadan kullanılacağı şeklindeki hükmünü uygulamaları istenmeyecektir.

(7) Sağlanacak korumanın tescil şartına bağlı olduğu fikri mülkiyet haklarında, bu Anlaşma'mn söz konusu Üye için uygulandığı tarihte henüz kesinleşmemiş koruma başvurularının, bu Anlaşma hükümleri kapsamında öngörüldüğü gibi korumanın arttırılmasını talep etmek için değiştirilmesine izin verilecektir. Bu tür değişiklikleryeni bir konuyu içermeyecektir.

(8) Herhangi bir Üye DTÖ Anlaşması'nın yürürlüðe girdiği tarihte farmasötik ve tarımsal kimyasal ürünler için Madde 27 kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olarak patentin korunmasını sağlayamadığı takdirde, bu Üye:

(a) Kısım VI hükümleri dikkate alınmaksızın, DTÖ Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, bu tür buluşlar için patent başvurusunun yapılabileceği bir yöntem temin edecektir;

(b) Bu Anlaşma'nın uygulandığı tarihten itibaren bu başvurulara, bu Anlaşma'da yer alan patent verme kriterlerini, bu kriterler bu Üye'ye başvuru yapıldığı tarihte veya rüçhan talep edilmiş ise ve rüçhan tanınması mümkün ise, başvurunun rüçhan tarihinde uygulanıyormuş gibi uygulayacaklardır; ve

(c) Alt-paragraf (b)'de anılan koruma kriterlerine uygun olan başvurular için, bu Anlaşma'nın 33 Uncu Maddesine uygun olarak başvuru tarihinden başlayarak hesaplanan, patentin verilmesinden itibaren ve patent süresinin geri kalan bölümünde, bu Anlaşma'ya uygun olarak patenti koruyacaklardır.

(9) Herhangi bir ürün paragrafa (a)'ya uygun olarak bir üye'nin ülkesinde patent başvurusuna konu olduğu takdirde, Kısım VI hükümlerine bakılmaksızın, bu üye'nin ülkesinde pazarlama onayı alındıktan sonra beş yıllık bir süre için veya bu üye'nin ülkesinde bir ürün

patenti verilene kadar veya reddedilene kadar olan sürelerden hangisi daha kısa ise, o süre için münhasır pazarlama hakları verilecektir, ancak şu koşulla ki, DTÖ Anlaşması yürürlüğe girdikten sonra başka bir üye'nin ülkesinde patent başvurusu yapılmış olması ve bu ürün için patent verilmiş olması ve bu diğer üye'nin ülkesinde pazarlama onayı alınmış olması şarttır.

Madde 71

Gözden Geçirme ve Değişiklik

(1) TBFMH Konseyi, Madde 65, paragraf 2'de anılan geçiş süresi sona erdikten sonra bu Anlaşma'nın uygulanışını gözden geçirecektir. Konsey Anlaşma'nın uygulanmasında kazanılan deneyimi göz önünde bulundurarak Anlaşma'nın uygulanmasını bu tarihten iki yıl sonra ve ondan sonra da aynı aralıklarla gözden geçirecektir. Konsey bu Anlaşma'nın düzeltilmesini veya değiştirilmesini haklı kılacak ilgili yeni gelişmelerin ışığında da Anlaşma'nın uygulanmasını gözden geçirebilir.

(2) Çok-taraflı diğer anlaşmalarla kazanılmış olan ve yürürlükte bulunan ve bu anlaşmalar kapsamında tüm DTÖ üyeleri tarafından kabul edilmiş olan fikri mülkiyet haklarını yalnızca daha üst düzeyde korunacak şekilde ayarlama amacına hizmet eden değişiklikler, TBFNM Konseyi'nin oybirliği ile verdiği teklife dayanılarak, DTÖ Anlaşması Madde X, paragraf 6'ya uygun olarak gereği yapılmak üzere Bakanlar Konferansı'na havale edilebilir.

Madde 72

Çekinceler

Bu Anlaşma'nın herhangi bir hükmü ile ilgili olarak diğer Üyelerin izni olmadan çekince konamaz.

Madde 73

Güvenlikle İlgili İstisnalar

Bu Anlaşma'da yer alan hiçbirhusus:

(a) Bir Üyenin açıklanmasını zorunlu güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü bilgileri vermesini gerektirdiği şeklinde; veya

(b) Bir Üyenin zorunlu güvenlik çıkarlarını korumak için gerekli gördüğü: (i) parçalanır malzemeler veya bunların elde edildiği malzemelerle ilgili;

(ü) silah, mühimmat ve savaş araçları ticareti ile ilgili ve doğrudan veya dolaylı olarak askeri bir tesise tedarik amacıyla başka mal ve malzemelerin ticareti ile ilgili;

(iii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerde diğer acil durumlarla alınan herhangi bir önlemi almasını engellediği şekilde; veya

(c) Bir üyenin uluslararası barış ve güvenliği sürdürmek için Birleşmiş Milletler Yasası çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere herhangi bir önlem almasını engellediği şeklinde yorumlanmayacaktır.